

„Atminties karuselė“

Neretai yra sakoma: „Puiki atmintis dažnai būna susijusi su menku protu“. Tad džiaugiamės, jog septintojo šiuolaikinės operos festivalio, garso instaliacijos-performanso „Olympian machine“ dvylika dalyvių gera atmintimi nepasižymėjo.

Balandžio 17-osios vakarą į Menų spaustuvės Juodąją salę gausus būrys alternatyviosios operos ir multidisciplininio meno gerbėjų susirinko stebėti „Olympian machine“ pasaulinės premjeros, kurios idėjos ir garso montažo autorius – Arturas Bumšteinas.

Kaip jau minėta Naujosios operos akcijos (NOA) buklete, „Olympian machine“ – kūrinys 12-ai balsų, pristatomas kaip audiovizualinė 12-os garsiakalbių ir sinchroninio teksto instaliacija. Įrašų metu buvo pakviesti dvylika dalyvių – šešios moterys ir šeši vyrai: Darja Lyzenko, Eglė Strackaitė-Kalendra, Greta Grinevičiūtė, Kristina Agintaitė, Marija Simona Šimulynaitė, Rūta Junevičiūtė, Daumantas Ciunis, Domas Raibys, , Karolis Vyšniauskas, Marius Povilas Elijas Martynenko, Mindaugas Urbaitis bei Žilvinas Andriušis. Kiekvienam jų buvo paskaityta klasikinio teksto santrauka, po kurios kiekvienas dalyvis buvo paprašytas papasakoti ką prisimena iš ką tik girdėtos istorijos.

Sakykime, jog performanso pradžioje dalis „eksperimento“ buvo atlikta ir su publika. Ištrauką iš mitologijos apie graikų dievus ir didvyrius, 15 minučių skaitė pats idėjos autorius. Tuo metu salėje buvo girdėti tylūs atodūšiai, kurie paliudijo, kad tekstas išties neįprastas ir sudėtingas suvokti. Situaciją sunkino ir skaitovo artikuliacija – ji nebuvo itin aiški.

Po 15 minučių akį patraukė tiesia linija išdėstyti, skirtingų dydžių garsiakalbiai, o iš smalsumo spėriai plakančią širdį ramino ambientinė muzika. Staiga buvo apšviestas pirmasis garsiakalbis ir begaliniai „pokalbiai“ prasidėjo.

Itin sužavėjo muzikos parinkimo ir kalbančiųjų temos santykis. Pavyzdžiui, kitas garso takelis, kaip buvo rašyta ant salės sienos, vadinosi „Luxury summer piano instrumental musica“ (*liet.* – prabangi vasaros fortepijoninė muzika). Jame buvo girdėti džiazas elementų gausa. Kaip žinia, džiazas yra siejamas su laisve ir emociniu proveržiu, tad ir iš kalbančiųjų buvo girdėti sušukimų: „Kas čia?!“, „Nieko nesuprantu!“, „Kiek gi čia tų vardų išvardijo?!“ Toks, kruopščiai atrinktas bei sumontuotas muzikos ir kalbos santykis kito dar penkis kartus.

Pagirtina, jog vienu metu „nekalbėjo“ daugiau nei trys garsiakalbiai. Panašu, kad idėjos autorius, dar besimokydamas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje (LMTA), gerai išmoko ir įsisavino žinią, jog žmogaus klausa nėra pajėgi vienu metu išgirsti daugiau nei tris garso šaltinius. Deja, kartkartėmis

klausą glumino vaizdo projekcijos trikdžiai – ne visada „kalbantysis” garsiakalbis buvo apšviestas, beje, prie ko publika jau buvo pripratusi nuo pat performanso pradžios.

Renginio metu dažnai skambėjo juokas, liudijantis, jog publika smalsiai klausėsi kalbančiųjų, kurie nevengė ironijos, humoro. Performansui pasibaigus, žiūrovai nė nesiskubino pakilti iš savo vietų – vadinasi, dar gyveno kūrinio atmosferoje ir savuose apmąstymuose. Neilgai trukus, į nedideles grupeles susiskirstę žmonės, skubėjo vienas kitam išsakyti savus įspūdžius. Tad iš minėtųjų detalių galime daryti prielaidą, kad, nepaisant keleto nesklaidumų, premjera įvyko sėkmingai.

Lukrecija Stonkutė

(balandžio 17 d. renginys)